

I. HARIDUSALA

Koolitoimkond. Juhataja adv. H. Mark. On ellu kutsutud alljärgnevad asutised:

1. Eesti alg- ja täienduskoolid. A l g k o o l i d : Stockholmis I-VII kl., Hälsingborgis I-IV kl., osaline täiskool Alingsås. T ä i e n d u s k o o l i d : Ulricehamn, Borås, Göteborg, Malmö, Halmstad, Lund, Olofström, Kristianstad, Linköping, Norrköping, Nyköping, Eskilstuna, Södertälje, Gävle, Västerås, Örebro, Kumla, Köping, Skene, Uppsala, Högbo, Jönköping, Jonsered, Mölnlycke. Neis 27-s koolis õpib praegu ca 1100 õpilast.

Koostatud on ka rootsi koolides õppivatele eesti lastele kirjalikud juhised eesti keele, ajaloo ja maadeteaduse õppimiseks ning korraldamisel suvokoloniid eesti rahvuslike ainete õppimiseks.

2. Stockholmi Eesti Õhtugümnaasium. Juhataja dir. H. Jänes. Praegu töötavad I-V klassikomplektid, 5 korda nädalas 25 õppetunniga. Koolis õpetavad 18 õppejõudu. Koolil on 141 õpilast. Lõpetajaile on antud õigus rootsi ülikoolidesse astumiseks.

3. Eesti Korrespondentsinstituit. Juhataja rektor G. Puu ja õppeala juhataja koolideinspektor H. Rajamaa. Kool pakub esmajoones keskkooliharidust. Kursus jaguneb reaalkooli I-IV kl. kursuseks. Instituit on peale selle arendanud oma tegevust järgmiste kursuste kaudu: 1. ehitustehniline joonestamine, 2. raamatupidamine, 3. rootsi keel, 4. täienduskursus eesti õpetajaile vikaarõpetajaks ettevalmistamiseks rootsi koolis, 5. tehnilise joonestamise kursus masinaehituse alal, 6. kursus kalkulaatoritele. Instituudil on praegu 705 õpilast, kelledest üksikud elavad ka Taanis, Inglismaal, Saksas, Shveitsis, Itaalias jne. Kursuse lõpetajaist on enamik saanud paremapalgelised kohad.

4. Kursused. E.K. on korraldanud: 1. tehnilise joonestamise kursuse ehitustehnilisel alal, 2. tehnilise joonestamise kursuse masinaehituse alal, 3. ehitustehnilise joonestamise kursuse. Praegu on käimas tehniline kursus L.M. Ericssoni tehastes töötajaile.

On võimaldatud eesti õpetajaile osavõtt Rootsi Õpetajate täienduskursusest 1946.a. suvel Uppsalas ja Vigbyholmis.

5. Lasteaiad. Eritoimkonna juhataja õp. H. Eller. Praegu töötab kuus lasteasutust: Lund, Malmö linn ning eeslinn Estgården, Hälsingborg, Norrköping, Uppsala, kokku 115 lapsega. Toimkond on kontaktipidajaks rootsi asutuste ja üksikute lasteasutuste vahel ja kannab osa nende ülalpidamise kuludest.

On korraldatud koos ENMKU-ga laste suvikodu Saltvikis.

6. Vabaharidustöö. E. Haridusliidu peasekretär E. Vender. On koostatud populaarteaduslike /rahvaülikooli/ loengute sari /20 loengut/ aktuaalseis küsimis kohapealsete organisatsioonide kultuurilise tegevuse sisustamiseks. Kavas ja teostamisel on laenuraamatukogu asutamine, lugejateringide tegevusaluste ja õpperingide kavade väljatöötamine, deklamatsioonide ja lühinäidendite kogu asutamine, amatöörteatri keskuse loomine, noorte kutsevaliku nõukogu ellukutsumine, lektorite vahendus jne.

7. Eesti-Rootsi Kooliraamatute Fond. Moodustatud E.K. Koolitoimkonna poolt. Töötab iseseisva asutisena. Esimees dr. G. Korjus. Seni ilmunud eestikeelsed õpikud: H. Rajamaa "Eesti lugemik" I; H. Jänes "Meie emakeel" I, II, III; Juh. Aavik "Kooli-Leelo" I, II; Luur-Arumäe "Usuõpetus algkoolidele" I; Koit-Parijõgi "Eesti ajalugu algkoolidele". Ilmumisel: H. Jänes "Eesti grammatika keskkoolidele"; H. Rajamaa "Eesti lugemik" II; Juh. Aavik "Kooli-Leelo" III; A. Leht "Eesti maadeteadus algkoolidele"; Luur-Grünberg "Usuõpetus" III.

8. Toetusi koolidele. 1946/47. õppeaastal on antud toetusteks Kr.9.005:50 järgmiselt: Stockholm 3.700, Göteborg 1.245, Hälsingborg 600, Alingsås 500, Eesti õhtugümnaasium 1.000, Södertälje 400, Ulricehamn 436, Malmö 300, Uppsala 300, Gävle 96, Lund 200, Kumla 150, Nyköping 200, Örebro 100, Köping 70, Högbo 70, Olofström 238, Skene 200. Kokku 1945/46. õppeaastaga on seni antud eesti koolidele toetusi Kr.39.005:50

II. ABISTAMISTEGEVUS

1. Abistamiskomisjon. Esimees piiskop J. Köpp, asjaajaja A. Grönberg. Puudustkannatajaile on jagatud toetusi Kr.125.251:13. 595-le eesti lapsele on kaasa aidatud Ameerika vaderitoetuse saamiseks. Eestlased saavad praegu Ameerika vaderitoetust iga kuu ca 15.000 kr. On kogutud kohapeal, saadud välismailt ja jagatud eesti põgenikele Rootsis, Taanis ja Saksas kümneid kaste riideid.

2. Välisloimkond. Juhataja prof. A. Lüüs. Seni on antud toetusi peamiselt Saksa ja Taani. Saadetud ca 300 kinkepakki toiduainetega Kr.3.197:88 väärtuses, raamatuid 7.699 eks. Kr.12.278:35 väärtuses, arstimeid Kr.791:95 väärtuses, riideid 3.668 eset jne. Abistamistegevuse võimaldamiseks on kogutud ja hankitud Kr.23.935:23 ja riideid 4.093 eset, kokku ca Kr.50.000.-

3. Invaliidide toetamine. Pr. J. Steinmann. Naisseksiooni algatus eesti invaliidide toetamiseks on olnud eriti edukas, mis on võimaldanud saata Saksas asuvalle invaliididele hädavajalikku Kr.6.394 väärtuses.

4. Kinkepakide vahendus. Sel alal on leitud uusi, usaldusväärseid ja kiireid transpordivõimalusi Saksamaale. Naisseksiooni vahendusel saadetakse iga kuu isiklikke nimelisi kinkepakke Saksamaale umbes 5000-6000 kg.

III. ÕIGUSLIK NÕUANNE, NOTARIAALALA, GARANTIID

1. Üldbüroo. Juhataja dir. J. Tiitso. Üle 2000 kirja saabub iga kuu E. Komiteele, milles kaasmaalased paluvad mitmesugust nõu, abi ja vahendust, mida neile ka antakse. Eriti tähtis ülesanne on bürool taita mööda maailma laialipaisatud eestlaste vahel sidemete loomisel.

2. Juriidiline büroo. Juhataja adv. J. Poska. Büroo tegevus on osutunud eriti oluliseks väljaspool Stockholmi asuvatele põgenikele. Büroos koostatakse mööduka tasu eest igasuguseid avaldusi ja aetakse asju rootsi asutustes ja kohutes.

3. Tõlgete ja dokumentide tõestamise büroo. Juhataja saatkonnakõunik A. Pello. Büroo kasutamine on väga elav /500 dokumenti kuus/, mis näitab büroo elulist vajadust. Rootsi asutused tunnustavad Eesti Komitee tõestusi. Dokumentide võib saata ka postiteel.

4. Ettevõtete asutamisel nõutavate garantiide andmise komisjon. Esimees dir. A. Jürine. Kuna rootslastest käemeeste hankimine on tekitanud raskusi, siis on läbirääkimiste tulemusena rootsi asutustega Eesti Komiteele antud õigus ettevõtete asutamisel garantiide väljaandmiseks. Seni on välja antud kümnekond garantiid.

IV. SOTSIAALNE, TERVISHOIDLIK JA KUTSEALANE NÕUANNE

1. Nõuanne sotsiaal- ja tööküsimuste alal. Korraldab tööinspektor A. Kaelas ja Joh. Mikhelson. Antakse nõu ja juhtnõore kõigis sotsiaal- ja tööküsimusis kirjalikult, suuliselt kui ka instrueerimiskoosolekuil, milliseid on toimunud 24 erikohas. On olemas alaline kontakt Rootsi Ametiühingute Keskliidu /LO/ ja Riikliku Tööturukomisjoniga.

2. Arstlik nõuanne kirjateel. Sel alal töötavad tuntud eesti arstid, mis võimaldab eriti keskusest kaugel asuvaile saada nõu kõigis tervishoiu ja arstiabi küsimusis. Nõuküsimistele tuleb juurde lisada 1 kr. eest postmarke.

3. Kodukäsitöö, kursused ja riieteparandustöökoda. Juhataja adv. V. Poska-Grünthal. Tegevus on arenenud kolmes erisuunas: käsitööde valmistamine-müük, kursuste korraldamine, õmblus- ja parandustöökoda. Käsitöö alal on antud nõu põgenikele viimase aasta jooksul suuliselt ca 1000 korda ja kirjalikult ca 300 korda. Käsitööde müügi korraldamiseks ja rootsi äridega sidemete loomiseks on korraldatud 7 näitust. On vahendatud 200 kaasmaalasele pidev töövõimalus käsitöö alal. Korraldatud pesuõmblemise, konserveerimise, õmbluse, kudumise ja kübarategemise kursused. On korraldatud kirjalik nõuandmine. Mustrite kogust laenutatakse mustreid välja väikese tasu eest. Samuti on võimalik lasta neid komponeerida.

4. Nõuanne põllumeestele. Juhataja R. Penno, sekretär agr. A. Mark. Talude rentimise küsimuse alal on antud nõu peamiselt kirjateel. On korraldatud 3 ekskursiooni: põllumajandusnäitusele, põllumajandusülikooli ja rootsi põllumajanduslike katseasutustega tutvumiseks.

5. Nõuanne metsateadlastele. Juhataja prof. A. Mathiesen. Vastavate sammude tagajärjel on alatud erametsade korraldamistöödega meie metsateadlaste juhtimisel. On kogutud andmeid töövõimaluste kohta metsanduse alal ülemeremaal. Korraldatud ekskursioonid Stockholmi linna metsadesse ja Bergianska Botaanikaäeda.

6. Nõuanne kaluritele. Juhataja peatoimetaja O. Mänd. On korduvalt esinetud paatide eest kahjutasu määramise komisjonis kalurite huvide kaitsjana.

V. MUID ASUTUSI JA ETTEVÕTTEID

1. Pagulasasjade komisjon. Esimees riigikohtunik T. Grünthal. Komisjon on alalises kontaktis meie esindajatega teistes maades ja kogub informatsiooni emigratsiooniolude kohta.

2. Eesti Komitee koolikorjandus. On läbi viidud eesti koolide tegevuse võimaldamiseks laiaulatuslik korjandus, mis seni on andnud Kr.18.200.- Korjandus jätkub. Korjanduse materjalid töötatakse läbi ja koostatakse kultuurajalooline aruanne.

3. EESTI ABI. E.K. poolt algatati EESTI ABI ellukutsumine, mis organiseeris Saksamaal asuvatele eesti lastele vaderipakkide saatmise aktsiooni.

4. Eesti Kulturfilmi toimikond. On alatud kulturfilmi valmistamist eesti koolidest Rootsis.